

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Theologiæ Moralis

Moure, Antonio Fernandes de

Coloniæ Agrippinæ

Cap. 2. De præcepto de diligendo Deo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40934

tenta, sive alia præcepta naturalia? RESP. Sunt. Veruntamen, vel in istis implicite continentur, vel ad illa facillime reducuntur.

7 QVÆST. Quæ sūt præcipua? RESP. Duo. Primum. Diliges Dominum Deum tuum. Secundum. Diliges proximum tuum sicut teipsum.

8 QVÆST. Cur in Decalogo non sunt adnumerata? RESP. Quia sunt prima principia naturalia, quæ naturæ ductu ostenduntur. Hinc facile colliges toto cælo aberrare eos, qui arbitrantur primum Decalogi præceptum esse de diligendo Deo. Est enim opinio contra textum Exod. 20. cuius hæc sunt ipsamet verba. (Non habebis Deos coram me) quibus quidem verbis solum peccatum superstitionis, & idololatriæ, quod est contrarium religionis, latræque virtuti, prohibetur.

9 QVÆST. Extricabis ne difficiliore tricas horum præceptorum? RESP. Agam pro virili: vellem tamen, si tibi ardet, ut prius de duobus illis communissimis naturæ principijs, dilectione nimirum Dei, & proximi me interoges:

CAPVT II.

De præcepto de diligendo Deo. §. I.

- 1 Quo pacto Deus est à nobis diligendus.
- 2 Quid sibi velint verba hæc, ex toto corde, ex tota mente, ex tota anima.
- 3 An teneamur Deum diligere intensue.
- 4 Non est opus esse in perpetuo actu diuini amoris.
- 5 Quando obligat hoc præceptum sub mortali.
- 6 Quando tenetur quis habere contritionem.
- 7 Que culpa est Deum amare propter præmiū.

10 QVÆSTIO. Quo pacto est à nobis Deus optimus maximus diligendus? RESP. Diligendus, ut ipse nos docuit, nam in Deu. cap. 6. ita præcipit. Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota fortitudine tua. Mat. 22. Diliges Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua. Marc. 1. 2. Diliges Dominum Deum

tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua.

2 QVÆST. Quid sibi volunt hæc verba, & quod interpretamentum habent? RESP. Ex toto corde tuo, id est, ex tota mētis intentione, ex tota mente; id est, ex toto intellectu, ex tota anima, id est, ex toto affectu, ex tota fortitudine, id est, per omnia externa opera. Hoc est denique Deum diligere propter se, eique seruire, tam interiori, quam exteriori obsequio.

3 QVÆST. Tenemurne Deum summè diligere super omnia intensiue, an, ut aiunt, appretiatiue? RESP. Tenemur solum appretiatiue, hoc est, ut eum, eiusque amorem pluris, quam aliquam creaturam, æstimemus, & propter illius amorem potius eligamus mortem oppetere, quam ipsum, vel corde, vel verbo, vel opere mortaliter peccando, negare, cum requirimus.

4 QVÆST. Estne opus, ut perpetuo simus in actū diuini amoris? RESP. Minime, hoc enim in hac vita fieri nequit, quæ cibo, somno, labore, negotijsque alijs necessarijs interrumpitur. Verisimile tamen est ex diuino priuilegio soli Beatissimæ Virgini Mariæ fuisse concessum nunquam huiusmodi actum interrupisse. Ita aperte deducitur ex Suarezij doctrina. 3. p. disput. 18. lect. 2. in q. 38. art. 4. tradit eam Albertus Magnus lib. de Beata Virg. cap. 176. 177. 197. vbi dicit nouum priuilegium Virginis fuisse, quia quolibet tempore meruit: refert, & approbat D. Anton. 4. p. tit. 15. cap. 20. §. 6. idem tenet Bernardus de Busto. 4. p. serm. 9. §. vlt. affirmans non esse dubitandum, quin Beata Virgo à primo rationis vsus instanti, vsque ad suum felicissimum transitum semper fuerit in actu merendi. Clarius Canisius lib. 5. cap. 5. Cuius vita, inquit, iugis, & continua quædam fuit contemplatio.

Dupliciter intelligi potest conclusio: vel de tempore quo Beata Virgo vigilabat, atque de eo certa est, ut claret ex Ambrosio lib. 2. de virginibus ad initium. vel de tempore, quo dormiebat, atque de eo est verisimilis. Ita docet Bernardus Senens. serm. 51. ar. 1. asserens Beatam Virginem, cum dormiebat, in altiori fuisse contemplatione, quam fuerit quiuis alius, dum vigilaret. Atque de ea exponit illud Hierem. 1. virgam vigilantem ego video. & illud

huc Cantic. 5. *Ego dormio, & cor meum vigilat.* Quæ verba elegenter exponit Rupertus lib. 5. in *Cantica*, prope initium, ubi inter alia ista. Multarum quoq; animarum fuit, & est non solum secundum similitudinem, otio sancto dormire, id est, à terrenis curis vacare, & in corde vigilare: verum etiam eodem modo, quo & Iacob dormiuit, secundum corpus dormire, & secundum animum cœlestia videre, sed tu, ô cœlum Dei, vnica sedes Domini, in vtroque vigilandi modo cunctis mortalibus longe eminentior exististi, longe studiosior ad contemplandum eum, in quem desiderant Angeli prospicere. Probatur ratione. Quod priuilegium alijs concessum est, non est Beatissimæ Virgini denegandum, atqui iuxta D. Augustin. 5. *Contra Iulian. cap. 9.* hominibus in innocentia statu concessum est, & iuxta Senensem alijs, ergo Beatæ Virgini.

5 QVÆST. *Quando obligat hoc præceptum sub mortali?*
 RESP. Res est magnopere controuersa, quia cum hoc præceptum affirmatiuum sit, non pro quocunq; tempore obligat. Scot. 3. *sent. d. 27 q. 3.* arbitratur obligare omnibus festiuis diebus, sed est sententia dura, & sine fundamento asserta. Alij existimant obligare solum in hora mortis, sed est sententia nimis laxa. S. Thom. 1. 2. *qu. 89. art. 6.* existimat obligare, cum quis primo ad vsum rationis perfecte accedit, ac proinde teneri talem referre omnia sua in Deum summe dilectum, sed est opinio nimis stricta difficillimaque obseruari, neque timorati viri de ea curant, Scot. 2. *d. Inst. q. 3. art. 10.* putat obligari hominem ad hoc præceptum, quando à Deo recipit aliquod notabile beneficium; & quando liberatur ab aliquo grauissimo malo, verum hoc saluberrimum est consilium, non præceptum. Obligat igitur hoc præceptum solum pro eo tempore, in quo homines obligantur ad habendam contritionem, quæ quidem haberi non potest (communiter loquendo) absque Dei dilectione super omnia.

6 QVÆST. *Quando tenetur quis habere contritionem?*
 RESP. Tenetur, cum adest mortis periculum. Cum administraturus est, vel recepturus aliquod sacramentum. Cum actum ordinis solemniter facturus, vt cantra-

turus Epistolam cum manipulo, & Euangelium cum stola, vel quamuis aliam actionem officio, ordinique solemniter annexam, si habet conscientiam mortalis culpe, & caret copia confessarij.

7 *QVÆST. Quæ culpa Deum offendit, qui Deum amat precise, quia ab eo accipit, vel sperat fore, ut accipiat bona, seu spiritualia, seu temporalia?* *RESP.* Mortaliter. Nau. cap. 11. n. 20. unde explicandū est Cōcil. Trident. sess. 6. Canone 26. & 31. cum ait esse hæreticum eum, qui asserit, peccatum esse virtutis actus exercere propter retributionem, secundario, & minus principaliter, minoris scilicet faciendo præmium, & remunerationem, quam Deum remuneratorem.

CAPVT III.

De præcepto de diligendo proximo. §. 1.

1 *Quis intelligitur nomine proximi.*

2 *Circa quæ tenemur proximum diligere.*

1 *QVÆSTIO.* In primis quero ex te, quem intelligis nomine proximi: *RESP.* Intelligo omnem illum qui nobiscum potest particeps esse eiudem supernaturalis finis, ac beatitudinis. Quoniam vero talis est omnis homo viuēs, siue iustus sit, siue peccator: seu fidelis, seu infidelis: aut amicus, aut inimicus: (siquidem omnes hi ex diuino gratiæ decreto ad æternam felicitatem ordinantur) omnis talis proximus est.

2 *QVÆST.* *Circa quæ tenemur proximum diligere?* *RESP.* Circa quatuor præcipue. 1. Circa necessitatem vitæ spiritualis. 2. Circa necessitatem vitæ corporalis. 3. Circa necessitatem rei familiaris. 4. Circa communia beneficia.

Quo pacto proximus est diligendus in necessitate vitæ spiritualis. §. 1.

1 *Quo*